

MATERIAŁY POMOCNICZE DLA NAUCZYCIELA DO PRZYGOTOWANIA PLANU WYNIKOWEGO KLASA 8

MATERIAŁ	WYMAGANIA W PODSTAWIE PROGRAMOWEJ Uczeń:	WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE Uczeń:	UWAGI	
U ŹRÓDEŁ FILOZOFII				
<p>PODRĘCZNIK WAŻNE PYTANIA <i>Komiks</i>, plansza, s. 7</p> <p>Jostein Gaarder <i>Co to jest filozofia?</i>, s. 8; <i>Filozofia</i> – hasło ze <i>Słownika mitów i tradycji kultury</i> Władysława Kopalińskiego, s. 11</p> <p>Wisława Szymborska <i>W zatrząsieniu</i>, s. 12; Wojciech Eichelberger <i>Pokora, czyli nie wiem</i>, s. 14</p> <p>Skarbiec języka. Kolokwializm – Umberto Eco <i>Pierwszy okres filozofii starożytnej</i>, s. 17</p> <p>Platon <i>Obrona Sokratesa</i> (fragment), s. 20</p> <p>Kultura mówienia. Grzeczność podczas wystąpień publicznych, s. 22</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1 (kl. 4–6) • Wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji – I.1.1 (kl. 4–6) • Rozpoznaje rodzaje literackie: liryka, określa cechy charakterystyczne poszczególnych rodzajów literackich – I.1.1 • Przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1 • Rozpoznaje fikcję literacką – I.1.2 (kl. 4–6) • Rozróżnia gatunki liryki, w tym pieśń, fraszkę, i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich – I.1.2 • Rozpoznaje czytany utwór jako legendę oraz wskazuje jego cechy gatunkowe – I.1.3 (kl. 4–6) • Rozpoznaje odmiany powieści – I.1.3 (kl. 4–6) • Zna i rozpoznaje w tekście literackim apostrofę, pytanie retoryczne, powtórzenie – I.1.4 (kl. 4–6) • Zna pojęcie komizmu oraz określa jego funkcje – I.1.5 • Omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu – I.1.5 (kl. 4–6) • Opowiada o wydarzeniach fabuły – I.1.7 (kl. 4–6) • Określa w poznanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 • Odróżnia dialog od monologu, rozumie ich funkcję w utworze – I.1.8 (kl. 4–6) • Charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach – I.1.9 (kl. 4–6) • Wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, religijnymi, etycznymi – I.1.9 	<ul style="list-style-type: none"> • Określa znaczenie wyrazów z kontekstu • Rozpoznaje pytania filozoficzne • Określa wartości wpisane w wypowiedź podmiotu lirycznego • Omawia wartości istotne dla bohatera i siebie • Omawia wartości, o których mowa w utworze • Odróżnia lirykę bezpośrednią od pośredniej • Wyraża opinie na temat aktualności poglądów filozoficznych • Rozpoznaje retoryczne środki stylistyczne: apostrofę, pytanie retoryczne • Przypisuje czytany utwór do liryki • Określa cechy pieśni • Określa cechy fraszki • Identyfikuje podmiot liryczny • Charakteryzuje podmiot liryczny według instrukcji • Wyjaśnia metaforyczne znaczenie zjawiska • Opisuje elementy świata przedstawionego • Nazywa rodzaje fikcji literackiej • Określa typ narracji • Przedstawia narratora • Formułuje refleksje o życiu na podstawie analizowanego fragmentu tekstu • Porównuje poglądy filozofa z własnymi • Rozpoznaje lirykę zwrotu do adresata • Określa problematykę utworów frazeologizmami, przysłowiami, sentencjami • Analizuje pojęcie szczęścia w ujęciu filozofów 	

<p><i>Medytacja</i> – hasło z <i>Uniwersalnego słownika języka polskiego</i>, s. 24; Metrodoros <i>Gorzka medytacja</i>, s. 24</p> <p>Szkoła pisania. Opis rzeźby – Auguste Rodin <i>Myśliciel</i> (rzeźba), s. 25; <i>Kaliopie</i> (rzeźba), s. 27</p> <p>Powtórzenie wiadomości ze składni, s. 27</p> <p>Barbara Kosmowska <i>Szczęście na progu</i>, s. 29</p> <p>PRZEĆWICZ. Jerzy Liebert *** [<i>Uczę się ciebie...</i>], s. 31; <i>Sfinks</i> – fragment hasła ze <i>Słownik mitów i tradycji kultury</i> Władysława Kopalińskiego, s. 32</p> <p>Antoine de Saint-Exupéry <i>Mały Księżę</i> (fragment), s. 34</p> <p>LEKTURA Barbara Kosmowska, <i>Pozłacana rybka</i> – lektura uzupełniająca</p> <p>LEKTURA</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze – I.1.10 (kl. 4–6) • Wykorzystuje w interpretacji tekstów elementy wiedzy o kulturze – I.1.17 (kl. 4–6) • Wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty – I.1.10 • Nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany utwór – I.1.14 (kl. 4–6) • Objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach – I.1.15 (kl. 4–6) • Przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia – I.1.16 (kl. 4–6) 	<ul style="list-style-type: none"> • Omawia związek wymowy fraszek z filozofią • Charakteryzuje podmiot liryczny we fraszkach • Określa związek tytułu z treścią utworu • Omawia funkcje elementów opisu krajobrazu zastosowanych w wierszu • Zna nazwiska polskich laureatów Nagrody Nobla w dziedzinie literatury • Przedstawia elementy świata przedstawionego, cytując odpowiednie fragmenty • Omawia cechy powieści historycznej • Omawia epikurejski styl życia bohatera • Omawia cechy anegdoty jako formy wypowiedzi • Omawia uniwersalne wartości wpisane w teksty kultury • Opowiada wydarzenia ukazane w komiksie • Rozpoznaje cynizm w zachowaniu postaci, aforyzmach • Odróżnia cyniczną postawę od idei • Podaje przykłady cynicznych bohaterów literackich, filmowych • Rozpoznaje nawiązanie do legendarnego wydarzenia • Określa cechy wiersza wolnego • Analizuje kontekst filozoficzny utworu • Wyjaśnia tytuł wiersza • Omawia egzystencjalne rozważania podmiotu lirycznego w kontekście gramatyki języka polskiego • Opisuje bezcenne wartości • Omawia postawę narratora • Rozpoznaje opinię narratora • Nazywa swoje odczucia i wrażenia wywołane lekturą tekstu • Charakteryzuje bohatera według instrukcji • Odróżnia dialog od monologu • Opowiada historię życia bohatera 	
--	--	---	---	--

<p>Antoine de Saint-Exupéry <i>Mały Książe</i> – lektura obowiązkowa</p> <p>RECEPTY NA ŻYCIE <i>Stoicki spokój</i> – hasło z <i>Wielkiego słownika frazeologicznego języka polskiego</i> Piotra Müldnera-Nieckowskiego, s. 38; Lucjusz Anneusz Seneka (Młodszy) <i>O życiu szczęśliwym</i> (fragment), s. 38</p> <p>Jan Kochanowski <i>Pieśń IX</i>, s. 40</p> <p>Szkoła pisania. CV. List motywacyjny; Biografia Jana Kochanowskiego, s. 42</p> <p>Epikur <i>Epikur pozdrawia Menoikeusa</i> (fragment), s. 46</p> <p>Jan Kochanowski <i>O rozkoszy, Do gór i lasów, O żywocie ludzkim, Na lipę</i>, s. 49</p>			<ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznaje kontekst filozoficzny w kreacji postaci • Omawia sytuację przedstawioną w utworze • Omawia postawę bohatera w dążeniu do celu • Omawia stosunek osoby mówiącej do bohatera • Interpretuje tytuł utworu • Wyjaśnia przenośny sens sentencji • Określa znaczenie użycia łacińskiej sentencji w utworze • Przypisuje czytany utwór do epiki • Wyjaśnia komizm przedstawionej sytuacji • Wyjaśnia znaczenia przenośne • Przypisuje tytuł utworu i jego autora do określonego rodzaju literackiego i gatunku • Określa problematykę utworu • Określa czas akcji utworu • Rozpoznaje utwór po jego fragmencie • Umieszcza na osi czasu nazwiska twórców • Wyjaśnia pojęcia: aforyzm, anegdota, liryka, fraszka, legenda, neologizm, kolokwializm, komizm, monolog wewnętrzny, retoryka, stoik, epikurejczyk, cynik • Podaje przykłady środków stylistycznych: składniowych (powtórzenie, apostrofa, wykrzyknienie, pytanie retoryczne), słownikowych (neologizm, kolokwializm, prozaizm, zdrobnienie, zgrubienie) • Analizuje postawę podmiotu lirycznego • Podaje tytuły utworów podejmujących problematykę egzystencjalną 	
<p>Jan Kochanowski <i>Pieśń XX</i>, s. 51</p> <p>Składnia. Zdanie złożone współrzędnie, s. 53</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie – I.2.2 • Wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu naukowego – I.2.1 • Interpretuje dzieła sztuki (obraz, rzeźba) – I.2.3 • Określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3 (kl. 4–6) 	<ul style="list-style-type: none"> • Cytuje fragmenty charakteryzujące osobę mówiącą • Wyjaśnia główną myśl wiersza • Określa postawę podmiotu lirycznego • Omawia wrażenia wywołane odbiorem dzieła sztuki 	

<p>PRZEĆWICZ. Czesław Miłosz <i>Dar</i>, s. 56; Henryk Sienkiewicz <i>Quo vadis</i> (fragment), s. 58</p> <p>Andrzej Kwiatek, Michał Worwąg <i>Diogenes i Aleksander</i>, s. 60; <i>Gwiazdy domem Diogenesa</i>, s. 61; Antifilos <i>Anegdota o Diogenesie</i>, s. 61; Craig Pearce, Baz Luhrmann <i>Romeo i Julia</i> (fragment), s. 62</p> <p>Cesar van Everdingen <i>Diogenes szukający uczciwego człowieka</i> (reprodukcja), s. 63</p> <p><i>Cynik</i> – hasło z <i>Uniwersalnego słownika języka polskiego</i>, s. 64; Jim Davis <i>Garfield</i> (komiks), s. 64</p> <p>Składnia. Zdania złożone podrzędnie, cz. 1, s. 65</p> <p>Ewa Wipszycka <i>Święty Antoni, czyli o pierwszych pustelnikach</i> (fragment), s. 68; <i>Sassetta Spotkanie</i></p>		<ul style="list-style-type: none"> • Dostrzega różnicę między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa – I.2.4 • Znajduje w tekstach współczesnej kultury nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych – I.2.7 • Rozumie, czym jest adaptacja utworu – I.2.10 (kl. 4–6) • Dokonuje odczytania tekstów kultury poprzez przekład intersemiotyczny (np. spektakl teatralny) – I.2.12 (kl. 4–6) 	<ul style="list-style-type: none"> • Omawia zabiegi adaptacyjne • Odczytuje elementy obrazu • Uzupełnia informacje o tekście • Analizuje formę wypowiedzi podmiotu lirycznego • Rozpoznaje w reklamach nawiązania do wątków literackich i kulturowych w ujęciu szczęścia • Dokonuje adaptacji teatralnej tekstu • Rozpoznaje w aforyzmach nawiązania do wątków literackich i kulturowych • Wyraża sens utworu, przytaczając aforyzm • Wyjaśnia sens aforyzmu w kontekście bajki • Określa temat tekstu 	
	<p>II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznaje w wypowiedziach części mowy i określa ich funkcje w tekście – II.1.1 (kl. 4–6) • Rozumie mechanizm upodobień fonetycznych – II.1.1 • Rozumie rozbieżności między mową a pismem – II.1.1 • Rozpoznaje bezosobowe formy czasownika zakończone na <i>-no, -to</i> – II.1.3 (kl. 4–6) • Rozpoznaje formy liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego odpowiednio: czasownika oraz określa ich funkcje w tekście – II.1.4 (kl. 4–6) • Rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, zdanie złożone (podrzędnie i współrzędnie), równoważniki zdań, rozumie ich funkcje i stosuje w praktyce językowej – II.1.12 (kl. 4–6) • Rozpoznaje rodzinę wyrazów – II.2.2 • Poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie – II.1.4 	<ul style="list-style-type: none"> • Określa rodzaje wypowiedzeń w tekście • Przekształca równoważniki zdań na zdania pojedyncze • Przekształca zdania złożone w zdania pojedyncze • Stosuje w wypowiedzi zdania złożone podrzędnie • Posługuje się nazwami części mowy w nazywaniu uczuć, opisywaniu zjawisk • Omawia zjawiska fonetyczne w wyrazach • Rozpoznaje zdania złożone współrzędnie łączne, rozłączne, przeciwstawne • Wykonuje wykresy zdań złożonych współrzędnie • Tworzy opis zdań złożonych współrzędnie • Stosuje w wypowiedzi zawierającej opinię zdania złożone współrzędnie przeciwstawne i wynikowe • Podaje przykłady różnych rodzajów wypowiedzeń • Tworzy formy trybu czasownika • Rozpoznaje zdania złożone podrzędnie (przydawkowe, dopełnieniowe, okolicznikowe, orzecznikowe, podmiotowe) 	

<p><i>świętego Antoniego ze świętym Pawłem</i> (reprodukcja), s. 69</p> <p>Bonaventura Berlinghieri <i>Święty Franciszek</i> (reprodukcja), s. 71</p> <p>Składnia. Zdania złożone podrzędnie, cz. 2, s. 73</p> <p>LEKTURA Wybrane pieśni z podstawy programowej: podr. s. 40, 51</p>			<ul style="list-style-type: none"> • Wykonuje wykresy zdań złożonych podrzędnie • Przekształca zdania pojedyncze w zdania złożone z podrzędnym przydawkowym, dopełnieniowym, okolicznikowym • Stosuje zdania złożone podrzędnie orzecznikowe i podmiotowe w wypowiedzi • Rozpoznaj nieosobowe formy czasownika • Określa formę gramatyczną czasowników w trybie przypuszczającym • Tworzy rodzinę wyrazów • Rozpoznaje wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania • Sporządza wykres wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania • Przekształca imiesłowowy równoważnik zdania • Sporządza wykres zdania złożonego 	
<p>LEKTURA Wybrane fraszki z podstawy programowej: podr. s. 49</p> <p>LEKTURA Henryk Sienkiewicz <i>Quo vadis</i> (fragmenty) – lektura obowiązkowa</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo o ograniczonym zasięgu (kolokwializmy) – II.2.1 • Rozróżnia synonimy, rozumie ich funkcje w tekście i stosuje we własnych wypowiedziach – II.2.8 (kl. 4–6) 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznaje kolokwializmy • Zastępuje kolokwializmy odpowiednikami z języka literackiego • Podaje znaczenie kolokwializmu • Określa funkcje kolokwializmów • Eliminuje kolokwializmy z wypowiedzi • Omawia różnice między gwarami a językiem ogólnopolskim • Rozpoznaje wyrazy i sformułowania gwarowe • Przekształca tekst z gwary na język ogólnopolski • Stosuje synonimy, zachowując sens wypowiedzi 	
<p>KONTEKSTY, NAWIĄZANIA, DEFORMACJE Miron Białoszewski <i>wywód jestem 'u</i>, s. 75</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie, na czym polega grzeczność językowa, i stosuje ją w wypowiedziach – II.3.1 • Rozumie, na czym polega błąd językowy – II.3.3 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznaje językowe znaki grzecznościowe • Przygotowuje fragment wystąpienia na dowolny temat • Poprawia błędy językowe w zdaniach złożonych podrzędnie 	
<p>Jarosław Marek Rymkiewicz *** [<i>Dlaczego czasownik...</i>], s. 76</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stosuje reguły pisowni – II.4.1 (kl. 4–6) • Poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: przecinka – II.4.2 (kl. 4–6) • Zna zasady pisowni partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosuje zasady poprawnej pisowni partykuły <i>nie</i> • Wyjaśnia zasadę pisowni wyrazu <i>z ż</i> • Stosuje zasady interpunkcji zdania złożonego z imiesłowowym równoważnikiem zdania 	

<p>Ewa Nowak <i>Rozmowa Zośki z Matyldą</i> (fragment), s. 78</p> <p>Szkoła pisania. Autocharakterystyka, s. 81</p> <p>Woody Allen <i>Moja apologia</i> (fragment), s. 82</p> <p>Skarbiec języka. Aforyzm, s. 88</p> <p>Zróznicowanie polszczyzny. Język ogólnonarodowy, dialekty i gwary; Anna Cegiela, Andrzej Markowski <i>Z polszczyzną za pan brat</i>, s. 90; Władysław Reymont <i>Chłopi</i> (fragment), Józef Tischner <i>Historia filozofii po góralsku</i>, s. 91</p> <p>Józef Tischner <i>Józek Bryjka z Ochotnicy</i> (fragment), s. 92</p> <p>Zbigniew Herbert <i>Pan Cogito a perła</i>, s. 94</p> <p>PRZEĆWICZ. Sławomir Mrożek</p>	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki</p> <p>III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie</p>	<p>mowy – II.4.4</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi – III.1.2 • Gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi – III.1.2 • Tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami – III.1.3 • Wykorzystuje znajomość zasad tworzenia argumentów – III.1.4 • Odróżnia przykład od argumentu – III.1.5 <ul style="list-style-type: none"> • Tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie, opis (np. wydarzenia), charakterystyka – III.2.1 (kl. 4–6) • Tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych, CV, list motywacyjny, przemówienie – III.2.1 • Wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym parafrazuje – III.2.2 • Tworzy plan odtwórczy tekstu – III.2.3 (kl. 4–6) • Formułuje pytania do tekstu – III.2.3 • Redaguje notatki – III.2.4 (kl. 4–6) • Tworzy opowiadania związane z treścią utworu – III.2.6 (kl. 4–6) 	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjaśnia zasady interpunkcji w zdaniu złożonym • Analizuje sposób budowania argumentacji • Formułuje argumenty do podanej tezy • Porządkuje punkty planu wypowiedzi • Wygłasza przemówienie • Redaguje kilkuzdaniową wypowiedź z użyciem podanych słów • Redaguje wypowiedź na określony temat, rozwijając myśl główną komiksu • Redaguje kartkę z pamiętnika inspirowaną słowami bohatera • Omawia rozumienie wartości szczęścia przez bohaterów literackich • Redaguje apel • Redaguje fragment dziennika z elementami autocharakterystyki • Redaguje humorystyczny artykuł • Formułuje pytania do tekstu kultury • Formułuje pytania do treści akapitów • Formułuje pytania filozoficzne do tekstu • Redaguje opis rzeźby według instrukcji • Redaguje opowiadanie • Redaguje opowiadanie z elementami opisu rzeźby • Redaguje opowiadanie inspirowane tekstem kultury • Redaguje dalszy ciąg rozmowy bohaterów • Redaguje CV w edytorze tekstu według instrukcji • Redaguje list motywacyjny w edytorze tekstu według instrukcji • Redaguje opis sytuacji • Redaguje plan wydarzeń z życia bohatera • Redaguje opis obrazu według instrukcji • Redaguje autocharakterystykę według instrukcji
--	--	---	--

<p><i>Testament optymisty</i>, s. 95</p> <p>Składnia. Wypowiedzenie z imiesłowowym równoważnikiem zdania. Powtórzenie, s. 97</p> <p>POWTÓRZENIE s. 99</p>			<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadza elementy autocharakterystyki do dialogu • Redaguje monolog w roli bohatera • Redaguje humorystyczne opowiadanie z elementami charakterystyki • Redaguje humorystyczne przemówienie • Dokonuje parafrazy wiersza • Redaguje opowiadanie z elementami dialogu/opisu/charakterystyki bezpośredniej, będące rozwinięciem pierwszego akapitu tekstu • Redaguje notatkę na temat wiersza 	
<p>SPRAWDŹ SIEBIE. Jonasz Kofta <i>Kiedy się dziwić przestanę</i>, s. 102</p> <p>NASZ PROJEKT: film niemy, s. 104</p> <p>LEKTURA Ewa Nowak <i>Yellow bahama w prązki</i> – lektura uzupełniająca</p> <p>LEKTURA Ursula Le Guin <i>Czarnoksiężnik z Archipelagu</i> – lektura uzupełniająca</p>	<p>IV. Samokształcenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uczestniczy w projektach edukacyjnych oraz konkursach – IV.4 	<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowuje scenariusz filmu niemego • Gromadzi i selekcjonuje materiał 	
<p>SPRAWDZANE WYMAGANIA</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1 (kl. 4–6) • Wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji – I.1.1 (kl. 4–6) • Rozpoznaje rodzaje literackie: liryka, określa cechy charakterystyczne poszczególnych rodzajów literackich – I.1.1 • Przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1 • Rozpoznaje fikcję literacką – I.1.2 (kl. 4–6) • Rozróżnia gatunki liryki, w tym pieśń, fraszkę, i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich – I.1.2 • Rozpoznaje czytany utwór jako legendę oraz wskazuje jego cechy gatunkowe – I.1.3 (kl. 4–6) 			

- Rozpoznaje odmiany powieści – I.1.3 (kl. 4–6)
- Zna i rozpoznaje w tekście literackim apostrofę, pytanie retoryczne – I.1.4 (kl. 4–6)
- Zna pojęcie komizmu oraz określa jego funkcje – I.1.5
- Omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu – I.1.5 (kl. 4–6)
- Opowiada o wydarzeniach fabuły – I.1.7 (kl. 4–6)
- Określa w poznanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7
- Odróżnia dialog od monologu, rozumie ich funkcję w utworze – I.1.8 (kl. 4–6)
- Charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach – I.1.9 (kl. 4–6)
- Wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, religijnymi, etycznymi – I.1.9
- Rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze – I.1.10 (kl. 4–6)
- Wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty – I.1.10
- Nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany utwór – I.1.14 (kl. 4–6)
- Objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach – I.1.15 (kl. 4–6)
- Przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia – I.1.16 (kl. 4–6)
- Wykorzystuje w interpretacji tekstów elementy wiedzy o kulturze – I.1.17 (kl. 4–6)

I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury

- Wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu naukowego – I.2.1
- Porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie – I.2.2
- Interpretuje dzieła sztuki (obraz, rzeźba) – I.2.3
- Określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3 (kl. 4–6)
- Dostrzega różnicę między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa – I.2.4
- Znajduje w tekstach współczesnej kultury nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych – I.2.7
- Rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego – I.2.10 (kl. 4–6)
- Dokonuje odczytania tekstów kultury poprzez przekład intersemiotyczny (np. spektakl teatralny) – I.2.12 (kl. 4–6)

II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego

- Rozpoznaje w wypowiedziach części mowy i określa ich funkcje w tekście – II.1.1 (kl. 4–6)
- Rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych – II.1.1
- Rozumie rozbieżności między mową a pismem – II.1.1
- Rozpoznaje rodzinę wyrazów – II.1.2
- Rozpoznaje bezosobowe formy czasownika zakończone na *-no*, *-to* – II.1.3 (kl. 4–6)
- Rozpoznaje formy liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego czasownika oraz określa ich funkcje w tekście – II.1.4 (kl. 4–6)

	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie – II.1.4 • Rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, zdanie złożone (podrzędnie i współrzędnie), równoważniki zdań, rozumie ich funkcje i stosuje w praktyce językowej – II.1.12 (kl. 4–6) <p>II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo o ograniczonym zasięgu (kolokwializmy) – II.2.1 • Rozróżnia synonimy, rozumie ich funkcje w tekście i stosuje we własnych wypowiedziach – II.2.8 (kl. 4–6) <p>II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozumie, na czym polega grzeczność językowa, i stosuje ją w wypowiedziach – II.3.1 • Rozumie, na czym polega błąd językowy – II.3.3 <p>II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zna zasady pisowni partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy – II.4.4 • Stosuje reguły pisowni – II.4.1 (kl. 4–6) • Poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: przecinka – II.4.2 (kl. 4–6) <p>III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi – III.1.2 • Redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi – III.1.2 • Tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami – III.1.3 • Wykorzystuje znajomość zasad tworzenia argumentów – III.1.4 • Odróżnia przykład od argumentu – III.1.5 <p>III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie, opis (np. wydarzenia), charakterystyka – III.2.1 (kl. 4–6) • Tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: CV, list motywacyjny, przemówienie – III.2.1 • Wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym parafrazuje – III.2.2 • Tworzy plan odtwórczy tekstu – III.2.3 (kl. 4–6) • Formułuje pytania do tekstu – III.2.3 • Redaguje notatki – III.2.4 (kl. 4–6) • Tworzy opowiadania związane z treścią utworu – III.2.6 (kl. 4–6) <p>IV. Samokształcenie</p>	
--	--	--

- Uczestniczy w projektach edukacyjnych – IV.4

WARTOŚCI I WYBORY

<p>PODRĘCZNIK</p> <p>WOBEC SIEBIE Ignacy Krasicki <i>Człowiek i zdrowie</i>, s. 106</p> <p>Kazimierz Szymborska <i>Pouklądać sobie świat</i> (fragment), s. 107</p> <p>Magdalena Staniek <i>Eksperymenty z nowym sobą</i>, s. 111</p> <p>Wojciech Młynarski, Jerzy Wasowski <i>Róbmy swoje</i> (fragment), s. 114</p> <p>Homer <i>Iliada</i> (fragment), s. 117</p> <p>Składnia. Wypowiedzenie wielokrotnie złożone, s. 121</p> <p>Szkoła pisania. Rozprawka. Powtórzenie, s. 125; <i>Ewangelia wg św. Łukasza</i>, s. 126</p> <p>Odpoczynek w malarstwie. Reprodukcje:</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji – I.1.1 (kl. 4–6) • Rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym fraszka, tragedia, i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich – I.1.2 • Rozpoznaje czytany utwór jako legendę, bajkę, przypowieść, powieść – I.1.3 (kl. 4–6) • Rozpoznaje odmiany powieści – I.1.3 (kl. 4–6) • Wskazuje elementy dramatu (rodzaj): akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog – I.1.3 • Zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, powtórzenie, uosobienie, przenośnia, pytanie retoryczne – I.1.4 (kl. 4–6) • Rozpoznaje w tekście literackim neologizm – I.1.4 • Omawia funkcję elementów konstrukcyjnych, w tym tytułu – I.1.5 (kl. 4–6) • Zna pojęcie komizmu oraz określa jego funkcję – I.1.5 • Rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren – I.1.6 (kl. 4–6) • Opowiada o wydarzeniach fabuły – I.1.7 (kl. 4–6) • Zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach – I.1.6 • Określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 • Charakteryzuje bohaterów w czytanych utworach – I.1.9 (kl. 4–6) • Wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi – I.1.9 • Rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową i wskazuje ich funkcje w utworze – I.1.10 (kl. 4–6) 	<ul style="list-style-type: none"> • Przypisuje bohaterom mitologicznym nazwy wartości • Wyjaśnia przenośnie • Rozpoznaje uosobienie • Identyfikuje bajkę • Omawia zabieg konstrukcyjny utworu • Określa typ narracji • Wyjaśnia wpływ narracji na odbiór tekstu przez czytelników • Omawia postawę bohatera • Interpretuje tytuł w kontekście podjętej problematyki • Wyodrębnia obrazy poetyckie • Prezentuje bohaterów • Porównuje bohaterów • Charakteryzuje bohaterów epopei, powieści, tragedii • Omawia wartości prezentowane przez bohaterów • Odwołuje się do tekstów kultury i własnych obserwacji • Analizuje cechy gatunkowe epopei • Odczytuje intencje wypowiedzi osoby mówiącej • Porównuje postawy przedstawione w tekście • Rozpoznaje zwrot do adresata • Wyjaśnia znaczenie przenośne związku frazeologicznego • Wskazuje elementy tworzące rytm w utworze • Rozpoznaje rymy męskie, żeńskie, dokładne i niedokładne • Określa problematykę utworu • Dokonuje analizy utworu lirycznego • Rozpoznaje neologizm • Opisuje sytuację przedstawioną w utworze • Rozpoznaje anegdotę w odróżnieniu od legendy, bajki, przypowieści • Określa charakter utworu: żartobliwy/ironiczny
--	--	--	---

<p>Edward Hooper <i>Patrzący w morze</i>, s. 126; Mary Cassatt Stevenson <i>Przejażdżka łódką</i>, Gilbert Stuart <i>Łyżwiarz</i>, Sofonisba Anguissola <i>Gra w szachy</i>, s. 127; Jan Steen <i>Gracze przed gospodą</i>, s. 128</p> <p>PRZEĆWICZ. Piosenka <i>Byle być sobą</i>, s. 129; <i>Byle, byleby</i> – hasła ze <i>Słownika języka polskiego</i>, s. 130</p> <p>WOBEC INNYCH Edward Stachura <i>Człowiek człowiekowi, czyli dziesięć wskazań i dziesięć przeciwwskazań dla ciebie, sieroto nie- boża, Zygmysiu K.</i>, s. 131</p> <p>Jerome David Salinger <i>Buszujący w zbożu</i> (fragment), s. 133</p> <p>Kultura języka. Łamanie norm w wypowiedziach publicznych, s. 137</p> <p>Paweł Mazur <i>Korepetycje przy herbacie</i>, s. 139</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach – I.1.15 (kl. 4–6) • Wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze – I.1.17 (kl. 4–6) 	<ul style="list-style-type: none"> • Określa rodzaj narracji • Rozpoznaje środki retoryczne • Formułuje objaśnienie przenośni • Wyjaśnia puentę • Dyskutuje na temat wynikający z problematyki utworu • Odczytuje wymowę utworu • Charakteryzuje bohaterkę liryczną wiersza • Interpretuje myśl skierowaną do odbiorców w wierszu • Opisuje zachowanie bohatera w określonej sytuacji • Nazywa uczucia i emocje bohatera • Omawia zabiegi językowe (środki stylistyczne, rodzaje wypowiedzeń) służące ukazaniu uczuć, emocji i zachowania postaci • Określa rodzaj literacki • Rozpoznaje monolog • Wyróżnia dialogi • Rozpoznaje didaskalia • Rozpoznaje tekst główny • Definiuje pojęcie sceny • Określa funkcję sceny w utworze • Podaje tytuły i autorów dramatów • Porównuje zachowania postaci różnych utworów o tej samej tematyce • Określa ironiczny charakter utworu • Odczytuje przenośne znaczenie tytułu • Rozpoznaje tragedię • Omawia powstawanie konfliktu • Rozważa motywy postępowania bohatera • Rozpoznaje monolog i dialog • Odróżnia pojęcia: akt, scena • Omawia poglądy bohatera, jego zachowanie i postawę • Nazywa cechy postaci • Odczytuje przenośne znaczenie wypowiedzi bohatera • Określa znaczenie wartości w życiu bohatera • Przypisuje tytuł utworu i jego autora do określonego rodzaju literackiego i gatunku 	
--	--	---	--	--

<p>Ewa Nowak <i>Wizyta</i> (fragment), s. 143</p> <p>Wisława Szymborska <i>Minuta ciszy po Ludwice Wawrzyńskiej</i>, s. 146</p> <p>PRZEĆWICZ. Zadania do anegdoty z książki <i>Wesoły kramik</i>, s. 146; fragment <i>Quo vadis</i> oraz kadry z filmu, s. 147</p> <p>LEKTURA Jerome David Salinger <i>Buszujący w zbożu</i> – lektura uzupełniająca</p> <p>KONTEKSTY, NAWIĄZANIA, DEFORMACJE Jan Kochanowski <i>O doktorze Hiszpanie</i>, s. 149</p> <p>Zagrożenia (plakaty): Plakat kampanii społecznej przeciwko dopalaczom; Aleksander Faldin, bez tytułu, s. 150; Sebastian Kubica, <i>Alkohol zabija</i>, Roman Kalarus <i>Myszę, więc nie piję</i>, Maksym Protsenko, grafika, s. 151</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty – I.2.1 • Określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3 (kl. 4–6) • Dostrzega różnice między literaturą piękną a publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa – I.2.4 • Rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł i określa podstawowe ich cechy – I.2.5 • Znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych – I.2.7 • Wyodrębnia elementy składające się na film – I.2.9 (kl. 4–6) • Odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia – I.2.11 (kl. 4–6) • Dokonuje odczytania tekstów kultury poprzez przekład intersemiotyczny (np. spektakl teatralny) – I.2.12 (kl. 4–6) • Interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika) – I.2.3 • Rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż i określa ich podstawowe cechy – I.2.5 	<ul style="list-style-type: none"> • Określa problematykę utworu • Określa czas akcji utworu • Rozpoznaje utwór po jego fragmencie • Umieszcza na osi czasu nazwiska twórców • Wyjaśnia pojęcia: stałe epitety, epos, bajka, artykuł • Określa charakter utworu • Omawia budowę tekstu • Wyjaśnia przenośne sformułowanie • Rozpoznaje pytanie retoryczne i określa jego funkcje <ul style="list-style-type: none"> • Odwołuje się do własnych obserwacji i doświadczeń, omawiając główną myśl utworu • Przypisuje artykuł do publicystyki • Określa temat artykułu • Analizuje budowę artykułu • Omawia przesłanie utworu • Rozpoznaje nawiązania do wątków biblijnych i kulturowych • Prezentuje w dowolnej formie postawę osoby mówiącej • Opisuje wrażenia w odbiorze tekstu • Określa typ malarstwa • Omawia podobieństwa i różnice między dziełami • Odczytuje główną myśl tekstu • Cytuje fragmenty • Określa cechy reportażu • Omawia funkcje reportażu • Rozpoznaje w kadrze plan daleki, plan ogólny, plan pełny, plan średni, punkt zbliżenia, detal • Nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim plakat • Analizuje sposoby oddziaływania plakatu na odbiorcę • Określa funkcje tekstów kultury podejmujących tematykę społeczną • Interpretuje plakat • Wyjaśnia sens grafiki w kontekście utworu • Przygotowuje inscenizację dramatu • Określa temat tekstu
---	--	--	--

<p>Zróznicowanie polszczyzny. Fragment książki Andrzeja Markowskiego <i>Jak dobrze mówić i pisać po polsku</i>, s. 152</p> <p>Bolesław Prus <i>Na wakacjach</i>, s. 154; Aleksander Kotsis <i>Przed chatą w górach</i>, s. 154</p> <p>Sławomir Mrożek <i>Artysta</i>, s. 157</p> <p>Szkoła pisania. Charakterystyka porównawcza, s. 158</p> <p>PRZEĆWICZ. Molier <i>Skapiec</i> (fragment), s. 161</p> <p>Marian Hemar <i>Teoria względności</i> (fragment), s. 164</p> <p>Juliusz Słowacki <i>Balladyna</i> (fragment), s. 165; plakaty do przedstawień <i>Balladyny</i>: Jana Lenicy, s. 165; Rafała Olbińskiego, s. 167; Patryka Mogilnickiego, s. 168; Patryka Krygowskiego,</p>			<ul style="list-style-type: none"> • Podaje przykłady tekstów należących do gatunków publicystycznych • Wyjaśnia różnice między publicystyką a literaturą piękną • Przypisuje utwór do określonego gatunku publicystycznego 	
	II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego	<ul style="list-style-type: none"> • Odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennej – II.1.2 (kl. 4–6) • Rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny – II.1.2 • Rozróżnia wypowiedzenie wielokrotnie złożone – II.1.5 • Odróżnia mowę zależną i niezależną – II.1.6 • Rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, zdanie złożone (podrzędnie i współrzędnie), równoważniki zdań, rozumie ich funkcje i stosuje w praktyce językowej – II.1.12 (kl. 4–6) 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznaje wypowiedzenia wielokrotnie złożone • Wykonuje wykresy wypowiedzeń wielokrotnie złożonych • Przypisuje do wykresów odpowiednie wypowiedzenie wielokrotnie złożone • Tworzy wypowiedzi wielokrotnie złożone • Podaje przykład wyrazu nieodmiennego o określonym znaczeniu • Dokonuje analizy słowotwórczej neologizmu • Rozróżnia mowę zależną/niezależną • Sporządza wykres zdania złożonego podrzędnie 	
	II. Kształcenie językowe. Zróznicowanie języka	<ul style="list-style-type: none"> • Dostrzega zróznicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu – II.2.1 • Rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach – II.2.5 (kl. 4–6) • Rozróżnia synonimy, antonimy, rozumie ich funkcję w tekście i stosuje we własnych wypowiedziach – II.2.8 (kl. 4–6) 	<ul style="list-style-type: none"> • Podaje synonimy i antonimy • Rozpoznaje związki frazeologiczne • Wyjaśnia znaczenie związków frazeologicznych 	
	II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie, na czym polega grzeczność językowa, i stosuje ją w wypowiedziach – II.3.1 • Identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi – II.3.2 (kl. 4–6) 	<ul style="list-style-type: none"> • Identyfikuje osobę mówiącą i adresata wypowiedzi • Określa adresata wypowiedzi • Rozpoznaje w wypowiedziach publicznych przykłady łamania norm grzecznościowych • Dostosowuje wypowiedź do norm grzecznościowych 	
	II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawnie używa znaków interpunkcyjnych – II.4.2 (kl. 4–6) 	<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadza interpunkcję do zdania wielokrotnie złożonego • Omawia funkcje kropki • Poprawia błędy interpunkcyjne 	
	III. Tworzenie	<ul style="list-style-type: none"> • Uczestniczy w rozmowie na zadany temat – III.1.1 	<ul style="list-style-type: none"> • Uczestniczy w rozmowie na temat wartości 	

<p>s. 171, plakat do musicalu, s. 173; Janiny Piechowicz, Andrzej Pągowski, s. 174</p> <p>Markus Zusak <i>Złodziejka książek</i> (fragment), s. 177</p> <p>POWTÓRZENIE, s. 180</p> <p>SPRAWDŹ SIEBIE. Michał Rusinek <i>Postanowienia</i> (fragment), s. 182</p> <p>NASZ PROJEKT: reportaż, s. 184</p> <p>LEKTURA Wybrana fraszka z podstawy programowej: podr. s. 149</p> <p>LEKTURA Sławomir Mrożek <i>Artysta</i> – lektura obowiązkowa, podr. s. 157</p> <p>LEKTURA Juliusz Słowacki <i>Balladyna</i> – lektura obowiązkowa</p>	<p>wypowiedzi. Elementy retoryki</p>	<p>(kl. 4–6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję – III.1.1.3 • Wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz tworzeniu innych tekstów argumentacyjnych – III.1.4 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozmawia na temat wynikający z treści tekstu • Formułuje pouczenie zawarte w utworze • Przedstawia swoje stanowisko, odwołując się do tekstów kultury, własnych doświadczeń i obserwacji • Prezentuje sylwetkę wybitnej osoby • Redaguje artykuł • Charakteryzuje postawę bohaterów • Redaguje dalszy ciąg piosenki • Formułuje wstęp rozprawki z tezą lub hipotezą • Formułuje argumenty na poparcie tezy, odwołując się do tekstów kultury • Formułuje kontrargumenty na obalenie tezy, odwołując się do tekstów kultury • Formułuje argumenty na poparcie swojego zdania • Redaguje pracę inspirowaną dziełem malarskim • Redaguje tekst publicystyczny • Omawia rolę wypowiedzi publicystycznej w mediach • Omawia problematykę utworu • Formułuje stanowisko autora tekstu wobec tematu • Przedstawia własne opinie na temat stosowania gwar środowiskowych • Rozmawia na temat postaw bohaterów uczestniczących w rozmowie • Tworzy tekst o charakterze argumentacyjnym • Tworzy tekst wyrażający refleksje na temat poruszony w wierszu • Przedstawia postać • Nazywa cechy postaci • Omawia działania bohatera w określonych sytuacjach • Uzasadnia karykaturalny sposób prezentacji postaci • Redaguje dialog między bohaterami dramatu • Dyskutuje, odwołując się do utworu literackiego • Redaguje reportaż 	
	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka, przemówienie – III.2.1 	<ul style="list-style-type: none"> • Formułuje kilkuzdaniową wypowiedź uzasadniającą wybór utworu, w formie dedykacji • Tworzy notatkę 	

	i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie, opis przeżyć wewnętrznych, charakterystyka, opis, dedykacja – III.2.1 (kl. 4–6) • Wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym streszcza – III.2.2 • Tworzy plan twórczy i odtwórczy tekstu – III.2.3 (kl. 4–6) • Redaguje notatki – III.2.4 (kl. 4–6) 	<ul style="list-style-type: none"> • Redaguje rozprawkę, rozważając problem przedstawiony we fragmencie tekstu przypowieści • Prezentuje dzieło z wykorzystaniem podanego słownictwa • Redaguje opis obrazu • Redaguje dedykację • Redaguje przemówienie • Redaguje opowiadania z elementami charakterystyki, opisu przeżyć, dialogami • Sporządza notatkę na podany temat z wykorzystaniem różnych źródeł informacji • Streszcza przebieg wydarzenia • Redaguje rozprawkę na podany temat • Redaguje dialog w gwarze młodzieżowej • Rekonstruuje plan wypowiedzi • Redaguje charakterystykę porównawczą bohaterów jednego z dzieł • Redaguje charakterystykę porównawczą postaci tragedii • Redaguje autocharakterystykę w formie listu lub kartki z pamiętnika • Redaguje charakterystykę • Tworzy plan reportażu 	
	IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> • Korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje – IV.3 (kl. 4–6) • Uczestniczy w projektach edukacyjnych – IV.4 	<ul style="list-style-type: none"> • Poszukuje informacji w różnych źródłach na podany temat • Gromadzi i selekcjonuje materiał • Przygotowuje reportaż 	
SPRAWDZANE WYMAGANIA		<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji – I.1.1 (kl. 4–6) • Rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym fraszka, tragedia, i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich – I.1.2 • Rozpoznaje czytany utwór jako legendę, bajkę, przypowieść, powieść – I.1.3 (kl. 4–6) • Rozpoznaje odmiany powieści – I.1.3 (kl. 4–6) • Wskazuje elementy dramatu (rodzaj): akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog – I.1.3 • Zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, powtórzenie, uosobienie, przenośnia, pytanie retoryczne – I.1.4 (kl. 4–6) • Rozpoznaje w tekście literackim neologizm – I.1.4 		

- Omawia funkcję elementów konstrukcyjnych, w tym tytułu – I.1.5 (kl. 4–6)
- Zna pojęcie komizmu oraz określa jego funkcje – I.1.5
- Rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren – I.1.6 (kl. 4–6)
- Zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach – I.1.6
- Opowiada o wydarzeniach fabuły – I.1.7 (kl. 4–6)
- Określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7
- Charakteryzuje bohaterów w czytanych utworach – I.1.9 (kl. 4–6)
- Wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi – I.1.9
- Rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową i wskazuje ich funkcję w utworze – I.1.10 (kl. 4–6)
- Objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach – I.1.15 (kl. 4–6)
- Wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze – I.1.17 (kl. 4–6)

I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury

- Wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty – I.2.1
- Określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3 (kl. 4–6)
- Interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika) – I.2.3
- Rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż i określa ich podstawowe cechy – I.2.5
- Dostrzega różnice między literaturą piękną a publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa – I.2.4
- Rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł i określa podstawowe ich cechy – I.2.5
- Znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych – I.2.7
- Wyodrębnia elementy składające się na film – I.2.9 (kl. 4–6)
- Odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia – I.2.11 (kl. 4–6)
- Dokonuje odczytania tekstów kultury poprzez przekład intersemiotyczny (np. spektakl teatralny) – I.2.12 (kl. 4–6)

II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego

- Rozróżnia wypowiedzenie wielokrotnie złożone – II.1.5
- Odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych – II.1.2 (kl. 4–6)
- Rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny – II.1.2
- Odróżnia mowę zależną i niezależną – II.1.6
- Rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, zdanie złożone (podrzędnie i współrzędnie), równoważniki zdań, rozumie ich funkcje i stosuje w praktyce językowej – II.1.12 (kl. 4–6)

II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka

- Rozróżnia synonimy, antonimy, rozumie ich funkcję w tekście i stosuje we własnych wypowiedziach – II.2.8 (kl. 4–6)

	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach – II.2.5 (kl. 4–6) • Dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu – II.2.1 <p>II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozumie, na czym polega grzeczność językowa, i stosuje ją w wypowiedziach – II.3.1 • Identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi – II.3.2 (kl. 4–6) <p>II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawnie używa znaków interpunkcyjnych – II.4.2 (kl. 4–6) <p>III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uczestniczy w rozmowie na zadany temat – III.1.1 (kl. 4–6) • Tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami – III.1.3 • Wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz tworzeniu innych tekstów argumentacyjnych – III.1.4 <p>III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka, przemówienie – III.2.1 • Tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie, opis (w tym opis przeżyć wewnętrznych), charakterystyka, dedykacja – III.2.1 (kl. 4–6) • Wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym streszcza – III.2.2 • Tworzy plan twórczy i odtwórczy tekstu – III.2.3 (kl. 4–6) • Redaguje notatki – III.2.4 (kl. 4–6) <p>IV. Samokształcenie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje – IV.3 (kl. 4–6) • Uczestniczy w projektach edukacyjnych – IV.4 			
KONFLIKT I POJEDNANIE				
<p>PODRĘCZNIK</p> <p>U ŹRÓDEŁ Tadeusz Różewicz <i>Słowa</i>, s. 186</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1 (kl. 4–6) • Wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji – I.1.1 (kl. 4–6) • Rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka i dramat; 	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje elementy świata przedstawionego • Charakteryzuje osobę mówiącą • Charakteryzuje bohatera utworu • Charakteryzuje bohatera lirycznego • Analizuje wątek znajomości bohaterów 	

<p>Skarbiec języka. Archaizm; Jan Kochanowski <i>Zgoda</i> (fragment), s. 187; <i>Concordia</i> (rzeźba), s. 188</p> <p>Treść i zakres wyrazu, s. 189</p> <p>George Orwell <i>Folwark zwierzęcy</i> (fragment), s. 190</p> <p>Stanisław Sojka <i>Tolerancja</i>, s. 194</p> <p>Kultura języka. Językowe sposoby osiągania porozumienia; Marshall B. Rosenberg <i>Porozumienie bez przemocy. O języku serca</i>, s. 197</p> <p>Adam Mickiewicz <i>Pan Tadeusz. Księga X</i> (fragment), s. 198; Ewa Woydyłło <i>Wybacz mi proszę</i> (fragment), s. 208</p> <p>Szkoła pisania. Recenzja, s. 209</p> <p>PRZEĆWICZ. Michel</p>		<p>określa cechy charakterystyczne poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich – I.1.2 • Rozpoznaje czytany utwór jako bajkę, przypowieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe – I.1.3 (kl. 4–6) • Zna i rozpoznaje w tekście literackim epitet, porównanie, przenośnię, apostrofę, uosobienie, ożywienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, pytanie retoryczne, powtórzenie – I.1.4 (kl. 4–6) • Rozpoznaje w tekście literackim neologizm – I.1.4 • Omawia funkcję elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu – I.1.5 (kl. 4–6) • Zna pojęcie komizmu oraz określa jego funkcję – I.1.5 • Zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach – I.1.6 • Opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń oraz rozumie ich wzajemną zależność – I.1.7 (kl. 4–6) • Charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach – I.1.9 (kl. 4–6) • Wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi – I.1.9 • Rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcję w utworze – I.1.10 (kl. 4–6) • Wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. kulturowy – I.1.10 • Określa tematykę oraz problematykę utworu – I.1.12 (kl. 4–6) • Wskazuje i omawia wątek główny oraz wątki poboczne – I.1.13 (kl. 4–6) • Nazywa wrażenia, jakie budzi w nim czytany tekst – I.1.14 (kl. 4–6) • Objasnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach – 	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje rzeczywistość historyczną ukazaną w utworze • Analizuje tytuł utworu • Interpretuje tytuł • Wyjaśnia metaforę • Wyjaśnia przenośne znaczenie wypowiedzi • Objasnia metaforyczny sens utworu • Odczytuje symboliczne znaczenia znaków graficznych • Podaje skojarzenia z wyrazami • Interpretuje fragmenty zawierające odwołania do Biblii • Wyjaśnia przesłanie zawarte w utworze • Wyjaśnia związek tytułu utworu z jego treścią • Nazywa cechy inicjujące narastanie konfliktu • Rozważa problem etyczny w sytuacjach przedstawionych w utworze • Określa rodzaj literacki przeczytanego tekstu • Określa przyczyny zachowania bohaterów • Przypisuje bohatera do tytułu i autora utworu • Odczytuje tematykę plakatu • Przypisuje sytuacji przedstawionej w utworze określone wydarzenia historyczne • Charakteryzuje narratora • Opisuje zachowania bohatera • Charakteryzuje bohatera zbiorowego • Rozważa wpływ historii na losy jednostki • Rozpoznaje wyrazy dźwiękonaśladowcze, pytanie retoryczne, powtórzenie • Cytuje fragmenty odnoszące się do historii • Porównuje postawy bohaterów lirycznych • Określa sytuację liryczną utworu • Rozpoznaje cechy przypowieści w utworze • Nazywa środki stylistyczne • Określa funkcje środków stylistycznych • Rozpoznaje obraz poetycki 	
---	--	---	--	--

<p>Piquemal <i>Piekło i niebo</i>, s. 212; Maciej Urbaniec <i>Stop wykreśl przemoc</i> (plakat), s. 213</p> <p>LEKTURA George Orwell <i>Folwark zwierzęcy</i> – lektura uzupełniająca</p> <p>LEKTURA Adam Mickiewicz <i>Pan Tadeusz</i> – lektura obowiązkowa</p> <p>OBLICZA WOJNY Ernest Hemingway <i>Stary człowiek przy moście</i> (fragment), s. 214; Paweł Pieniążek <i>Wojna, która nas zmieniła</i> (fragment), http://metro.gazeta.pl, s. 216</p> <p>Władysław Szpilman, <i>Pianista</i> (fragment), s. 217; Wilm Hosenfeld, fragmenty pamiętnika, s. 220</p> <p>Miron Białoszewski <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i> (fragmenty), s. 222</p>		<p>I.1.15 (kl. 4–6)</p> <ul style="list-style-type: none"> Wykorzystuje w interpretacji tekstów elementy wiedzy o kulturze – I.1.17 (kl. 4–6) Określa wartości ważne dla bohatera – I.1.18 (kl. 4–6) 	<ul style="list-style-type: none"> Interpretuje epitety określające adresata wypowiedzi Wykorzystuje informacje z tekstu i spoza tekstu: tytuł tomiku i rok jego wydania do interpretacji myśli zawartej w utworze Wyjaśnia przenośne znaczenia wyrazów Charakteryzuje osobę mówiącą Określa związek tytułu z problematyką utworu Porównuje utwory o tej samej tematyce Nazywa wrażenia wywołane odbiorem dzieła sztuki plastycznej Określa miejsce i czas akcji utworu Opisuje sytuację przedstawioną w utworze Analizuje postawę bohaterów Opisuje postawę bohatera Ocenia bohatera Omawia funkcję humorystycznego przedstawienia zdarzeń Nazywa wrażenia po przeczytaniu utworu Odnosi opisane sytuacje do własnych doświadczeń i sytuacji Analizuje budowę utworu Omawia źródło konfliktu przedstawionego w utworze Rozpoznaje cechy bajki w utworze Opowiada zdarzenia przedstawione w utworze Rozpoznaje nawiązanie do wydarzeń historycznych Opisuje odczucia wywołane odbiorem obrazu Rozpoznaje elementy graficzne oddziałujące na emocje odbiorcy Porównuje wymowę wiersza z przesłaniem obrazu Rozpoznaje neologizm Przypisuje tytuł utworu i jego autora do określonego rodzaju literackiego i gatunku Określa czas akcji utworu 	
--	--	--	--	--

<p>Melchior Wańkowicz <i>Ziele na kraterze</i> (fragment), s. 227</p>			<ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznaje utwór po jego fragmencie • Umieszcza na osi czasu nazwiska twórców • Wyjaśnia pojęcia: bajka, podanie, manipulacja, przypowieść, archaizm, prowokacja, zakres wyrazu 	
<p>Krzysztof Kamil Baczyński, <i>Elegia o... (chłopcu polskim)</i>, s. 233; Jerzy Jarmuszkiewicz <i>Pomnik Małego Powstańca</i>, s. 233</p> <p>Jan Lechoń <i>Przypowieść</i>, s. 234</p> <p>PRZECÍWICZ. Kazimierz Wierzyński <i>Lekcja konwersacji</i>, s. 236</p> <p>Szkoła pisania. Podanie, s. 237</p> <p>LEKTURA Miron Białoszewski <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i> – lektura uzupełniająca</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3 (kl. 4–6) • Interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia) – I.2.3 • Dostrzega relacje między częściami wypowiedzi (np. tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie) – I.2.4 • Rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż – I.2.5 • Odróżnia informacje o faktach od opinii – I.2.6 (kl. 4–6) • Rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego – I.2.10 (kl. 4–6) • Odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia – I.2.11 (kl. 4–6) • Dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny (spektakl teatralny) – I.2.12 (kl. 4–6) • Świadomie i z uwagą odbiera filmy – I.2.13 (kl. 4–6) 	<ul style="list-style-type: none"> • Określa temat tekstu • Określa temat wypowiedzi poetyckiej • Odróżnia informacje o faktach od opinii • Rozpoznaje słownictwo oceniające • Rozpoznaje fakty, komentarze i oceny w tekście • Porównuje rzeczywistość ukazaną w filmie i tekście literackim • Rozpoznaje retrospekcję • Formułuje główną myśl utworu • Odczytuje ideę prac plastycznych o charakterze reklamowym • Interpretuje grafikę • Odwołuje się do swoich doświadczeń i obserwacji • Przygotowuje adaptację teatralną bajki • Analizuje kompozycję utworu • Rozpoznaje cechy reportażu w tekście • Wyjaśnia pojęcia: grafika 	
<p>LEKTURA Melchior Wańkowicz <i>Ziele na kraterze</i> – lektura uzupełniająca</p> <p>LEKTURA Aleksander Kamiński <i>Kamienie na szaniec</i> –</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznaje w wypowiedziach części mowy i określa ich funkcje w tekście – II.1.1 (kl. 4–6) • Rozpoznaje bezosobowe formy czasownika: formy zakończone na <i>-no, -to</i>, konstrukcje z <i>się</i> – II.1.3 (kl. 4–6) • Rozpoznaje formy liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego czasownika – II.1.4 (kl. 4–6) • Poprawnie stopniuje przymiotniki – II.1.7 (kl. 4–6) • Rozumie i stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu – II.1.7 • Rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, zdanie złożone (podrzędnie i współrząd- 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznaje część mowy i określa jej funkcję w wypowiedzi bohatera • Sporządza wykres zdania złożonego • Określa formę gramatyczną czasownika • Rozpoznaje wyrazy akcentowane na trzecią sylabę od końca • Określa typy wypowiedzeń • Rozpoznaje przysłówki • Stopniuje przymiotniki • Rozpoznaje nieosobowe formy czasownika • Nazywa nieosobowe formy czasownika 	

<p>lektura obowiązkowa</p> <p>ZAMIAST WOJNY Maria Pawlikowska-Jasnorzewska <i>Wagi</i>, s. 239; Halina Birenbaum, ...<i>gdy wrogość zamienia się w zrozumienie</i>, s. 240</p> <p>Deklaracje i przesłania (reprodukcje): Paweł Kuczyński <i>Pokój</i>, Joe Scorsone Alice Drueding, <i>Alternatywy dla wojny</i>, s. 241; Zhong Hongshui <i>Nie wojuj</i>, s. 242</p> <p>Styl. Charakterystyka wybranych stylów, s. 243; Paweł Beręsewicz, <i>Nędzny tchórz</i> (fragment), s. 245; Zygmunt Ławrynowicz <i>Mówimy miłość</i>, Konstanty Ildefons Gałczyński, <i>Pożegnanie z bronią</i>, Helga Hoškova-Weissowá <i>Dziennik Helgi</i>, Katarzyna Enerlich <i>Czas w dom zaklęty</i>, s. 246</p> <p>Szkoła pisania. Opis grafiki, s. 247; Masato</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka</p> <p>II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka</p> <p>II. Kształcenie językowe. Ortografia</p>	<p>nie), równoważniki zdań, rozumie ich funkcje i stosuje w praktyce językowej – II.1.12 (kl. 4–6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. archaizmy) – II.2.1 • Rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach – II.2.5 (kl. 4–6) • Rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu – II.2.5 • Rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny – II.2.6 • Rozróżnia synonimy, antonimy, rozumie ich funkcje w tekście i stosuje we własnych wypowiedziach – II.2.8 (kl. 4–6) <ul style="list-style-type: none"> • Identyfikuje tekst jako komunikat – II.3.1 • Identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi – II.3.2 (kl. 4–6) • Rozumie, na czym polega etykieta językowa, i stosuje jej zasady – II.3.7 (kl. 4–6) <ul style="list-style-type: none"> • Stosuje reguły pisowni – II.4.1 (kl. 4–6) • Poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne – II.4.2 	<ul style="list-style-type: none"> • Przekształca wypowiedź archaiczną na język współczesny • Rozpoznaje archaizmy w utworze • Porządkuje wyrazy według rosnącej treści wyrazu • Porządkuje wyrazy według rosnącego zakresu wyrazu • Wprowadza do tekstu słowa o szerszym znaczeniu • Podaje związki frazeologiczne i określa źródło ich pochodzenia • Analizuje styl wypowiedzi literackiej • Podaje przykłady tekstów w podanym stylu • Określa styl tekstu • Przytacza fragmenty stylu potocznego, urzędowego, artystycznego, naukowego, publicystycznego • Przypisuje związki frazeologiczne do określonej sytuacji komunikacyjnej • Podaje sformułowania synonimiczne • Rozpoznaje kolokwializm w wypowiedzi • Podaje wyrazy o szerszym zakresie znaczeniowym • Wyjaśnia pojęcia: styl, zakres wyrazu • Wyjaśnia pojęcia: archaizm • Podaje przykłady antonimów <ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznaje wypowiedzi zawierające elementy wpływające na osiągnięcie porozumienia • Komentuj zachowania osób w kontekście językowych sposobów porozumiewania się • Omawia wypowiedzi bohaterów pod kątem dążenia do porozumienia • Identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi • Określa adresata i cel wypowiedzi • Odczytuje intencję komunikatu <ul style="list-style-type: none"> • Uzasadnia pisownię wyrazów wielką literą • Cytuje fragmenty tekstu • Uzasadnia użycie przecinka 	
---	---	--	--	--

<p>Sato <i>Nigdy więcej wojny</i>, Jacek Staniszewski <i>Wojna jest zła</i>, Justyna Krzywicka, <i>Wojna jest zła</i>, s. 248</p> <p>Melchior Wańkowicz <i>Tędy i owędy</i> (fragment), s. 249</p> <p>LEKTURA Eric-Emmanuel Schmitt <i>Dziecko Noego</i> – lektura uzupełniająca</p> <p>KONTEKSTY, NAWIĄZANIA, DEFORMACJE Wisława Szymborska <i>Na wieży Babel</i>, s. 252</p> <p>Nieetyczne zachowania językowe. Manipulacja i prowokacja, s. 254; Ewa Nowak <i>Rozmowa koleżanek</i> (fragment), s. 255</p> <p>Leszek Kołakowski <i>Wojna u Lemurów</i>, s. 257</p> <p>PRZEĆWICZ. Julio Cortazar <i>Kondor i kronopio</i> (fragment), s. 262; <i>Kondor</i> – hasło ze <i>Słownika bohaterów literackich</i>, s. 262</p>	<p>i interpunkcja</p> <p>III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: przecinka – II.4.2 • Funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę – III.1.1 • Gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi – III.1.2 • Tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami – III.1.3 • Wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz tworzeniu innych tekstów argumentacyjnych – III.1.4 • Odróżnia przykład od argumentu – III.1.5 • rozróżnia i wskazuje środki perswazji, rozumie ich funkcję – III.1.6 (kl. 4–6) 	<ul style="list-style-type: none"> • Formułuje tezę • Przytacza argumenty osoby mówiącej • Formułuje kontrargumenty do stanowiska przedstawionego w wierszu • Sygnalizuje graficznie problem społeczny • W przemówieniu bohatera określa: temat, główną myśl, cel • Przytacza argumenty zastosowane w przemówieniu • Podaje przykłady zabiegów retorycznych: apostrofa, wykrzyknienie, pytanie retoryczne, powtórzenie • Określa funkcje środków stylistycznych użytych w przemówieniu • Analizuje zabiegi językowe w pieśni i sentencjach • Wyraża własny stosunek do treści postaw i praw sformułowanych w utworze • Ocenia adaptację fragmentu filmu • Redaguje kilkudzaniową wypowiedź na podany temat • Redaguje artykuł prasowy • Redaguje wypowiedź uzasadniającą • Rozwija wybraną myśl • Określa funkcję perswazji w tekstach reklamowych • Podaje przykłady tekstów kultury pełniących funkcję apelu, prośby • Redaguje wypowiedź, np. hasło encyklopedyczne, artykuł, list otwarty, apel • Redaguje tekst w określonym stylu: potocznym, urzędowym, artystycznym, naukowym, publicystycznym • Gromadzi informacje do notatki z hasła słownikowego • Redaguje opis dzieła plastycznego (grafiki) • Omawia nieetyczne zachowania językowe: kłam- 	
---	---	--	---	--

<p>Łukasz Wojtasik, <i>Cyberprzemoc – charakterystyka zjawiska</i>, s. 264; <i>Pomyśl... aby surfować bezpiecznie</i>, ulotki, <i>@dziecko w sieci</i>, Fundacja Orange, s. 265; <i>Stop cyberprzemocy!!! Informacja dla rodziców</i>, Fundacja Orange, s. 266</p>			<p>stwo, manipulację, prowokację w wypowiedziach</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podaje przykłady nieetycznych zachowań językowych • Podaje przykłady reklam, wykorzystujących manipulację • Analizuje teksty ulotek pod kątem zastosowanych zabiegów językowych • Określa adresata • Formułuje wypowiedź o charakterze dydaktycznym • Formułuje argumenty do rozprawki • Wyjaśnia pojęcia: manipulacja, prowokacja • Stosuje zabieg o charakterze perswazyjnym • Tworzy fabułę gry, np. <i>fantasy</i>, <i>science fiction</i>, <i>horroru</i> 	
<p>Piotr Macierzyński <i>Stworzenie KL Auschwitz</i>, s. 267</p> <p>Wasilij Wereszczagin <i>Apoteoza wojny poświęcona wszystkim zdobywcom przeszłym, teraźniejszym i przyszłym</i> (reprodukcja), s. 269; <i>Apoteoza – hasło ze Słownika języka polskiego</i>, s. 269; Leopold Staff <i>Spokojne myśli</i>, s. 270</p> <p>POWTÓRZENIE, s. 260</p> <p>SPRAWDŹ SIEBIE. Rafał Bryndał <i>Teatrzyk Niewielki Rafała Bryndala zaprasza na</i></p>	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opis przeżyć wewnętrznych, tekst o charakterze argumentacyjnym – III.2.1 (kl. 4–6) • Tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka, recenzja, podanie, przemówienie – III.2.1 • Wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym parafrazuje – III.2.2 • Redaguje notatki – III.2.4 (kl. 4–6) • Dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłoszanych tekstów – III.2.4 	<ul style="list-style-type: none"> • Redaguje dialog • Redaguje recenzję książki, gry komputerowej, płyty muzycznej, filmu, spektaklu teatralnego według schematu • Redaguje opis przeżyć w narracji pierwszoosobowej • Uzasadnia swoje zdanie • Streszcza tekst • Redaguje rozprawkę do podanej tezy • Formułuje argumenty odnoszące się do tematyki tekstu i plakatu • Dokonuje parafrazy utworu • Redaguje notatkę • Redaguje notatkę na podstawie informacji z hasła słownikowego • Formułuje wnioski na temat utworu • Czytając głośno, uwypukla warstwę brzmieniową tekstu • Określa nastrój utworu • Uzasadnia twierdzenie, odwołując się do literatury i historii 	

<p>sztukę: „<i>Żeberka w promocji</i>”, <i>Bluszcz</i>, Pierre Dac <i>Rozmowa w granicach zdrowego rozsądku</i>, (fragment), s. 274</p>			<ul style="list-style-type: none"> • Tworzy kilkudzaniową wypowiedź na temat wiersza • Redaguje podanie • Wyjaśnia pojęcia: podanie, przemówienie, recenzja • Redaguje recenzję 	
<p>NASZ PROJEKT: gra fabularna, s. 277</p>	<p>IV. Samokształcenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uczestniczy w projektach edukacyjnych – IV.4 • Rozwija umiejętność efektywnego posługiwania się nowymi technologiami oraz zasobami internetowymi – IV.7 (kl. 4–6) 	<ul style="list-style-type: none"> • Organizuje akcję polonistyczną • Wyszukuje artykuły podejmujące określony problem • Przygotowuje grę fabularną 	
<p>SPRAWDZANE WYMAGANIA</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1 (kl. 4–6) • Wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji – I.1.1 (kl. 4–6) • Rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka i dramat; określa cechy charakterystyczne poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1 • Rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich – I.1.2 • Rozpoznaje czytany utwór jako bajkę, przypowieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe – I.1.3 (kl. 4–6) • Zna i rozpoznaje w tekście literackim epitet, porównanie, przenośnię, apostrofę, uosobienie, ożywienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, pytanie retoryczne, powtórzenie – I.1.4 (kl. 4–6) • Rozpoznaje w tekście literackim neologizm – I.1.4 • Omawia funkcję elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu – I.1.5 (kl. 4–6) • Zna pojęcie komizmu oraz określa jego funkcje – I.1.5 • Zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach – I.1.6 • Opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń, oraz rozumie ich wzajemną zależność – I.1.7 (kl. 4–6) • Charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach – I.1.9 (kl. 4–6) • Wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi – I.1.9 • Rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcję w utworze – I.1.10 (kl. 4–6) • Wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. kulturowy – I.1.10 • Określa tematykę oraz problematykę utworu – I.1.12 (kl. 4–6) • Wskazuje i omawia wątek główny oraz wątki poboczne – I.1.13 (kl. 4–6) • Nazywa wrażenia, jakie budzi w nim czytany tekst – I.1.14 (kl. 4–6) • Objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach – I.1.15 (kl. 4–6) • Wykorzystuje w interpretacji tekstów elementy wiedzy o kulturze – I.1.17 (kl. 4–6) • Określa wartości ważne dla bohatera – I.1.18 (kl. 4–6) 			

I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury

- Określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3 (kl. 4–6)
- Interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia) – I.2.3
- Dostrzega relacje między częściami wypowiedzi (np. tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie) – I.2.4
- Rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż – I.2.5
- Odróżnia informacje o faktach od opinii – I.2.6 (kl. 4–6)
- Rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego – I.2.10 (kl. 4–6)
- Odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia – I.2.11 (kl. 4–6)
- Dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny (spektakl teatralny) – I.2.12 (kl. 4–6)
- Świadomie i z uwagą odbiera filmy – I.2.13 (kl. 4–6)

II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego

- Rozpoznaje w wypowiedziach części mowy i określa ich funkcje w tekście – II.1.1 (kl. 4–6)
- Rozpoznaje bezosobowe formy czasownika: formy zakończone na -no, -to, konstrukcje z się – II.1.3 (kl. 4–6)
- Rozpoznaje formy liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego czasownika – II.1.4 (kl. 4–6)
- Rozumie i stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu – II.1.7
- Poprawnie stopniuje przymiotniki – II.1.7 (kl. 4–6)
- Rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, zdanie złożone (podrzędnie i współrzędnie), równoważniki zdań, rozumie ich funkcje i stosuje w praktyce językowej – II.1.12 (kl. 4–6)

II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka

- Dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. archaizmy) – II.2.1
- Rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach – II.2.5 (kl. 4–6)
- Rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu – II.2.5
- Rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny – II.2.6
- Rozróżnia synonimy, antonimy, rozumie ich funkcje w tekście i stosuje we własnych wypowiedziach – II.2.8 (kl. 4–6)

II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka

- Identyfikuje tekst jako komunikat – II.3.1 (kl. 4–6)
- Identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi – II.3.2 (kl. 4–6)
- Rozumie, na czym polega etykieta językowa, i stosuje jej zasady – II.3.7 (kl. 4–6)

II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja

	<ul style="list-style-type: none"> • Stosuje reguły pisowni – II.4.1 (kl. 4–6) • Poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne – II.4.2 • Poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: przecinka – II.4.2 <p>III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki</p> <ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę – III.1.1 • Gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi – III.1.2 • Tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami – III.1.3 • Wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz tworzeniu innych tekstów argumentacyjnych – III.1.4 • Odróżnia przykład od argumentu – III.1.5 • rozróżnia i wskazuje środki perswazji, rozumie ich funkcję – III.1.6 (kl. 4–6) <p>III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opis przeżyć wewnętrznych, tekst o charakterze argumentacyjnym – III.2.1 (kl. 4–6) • Tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka, recenzja, podanie, przemówienie – III.2.1 • Wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym parafrazuje – III.2.2 • Redaguje notatki – III.2.4 (kl. 4–6) • Dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów – III.2.4 <p>IV. Samokształcenie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uczestniczy w projektach edukacyjnych IV.4 • Rozwija umiejętność efektywnego posługiwania się nowymi technologiami oraz zasobami internetowymi – IV.7 (kl. 4–6) 			
CZŁOWIEK I SZTUKA				
<p>PODRĘCZNIK</p> <p>KIM JEST ARTYSTA? Wisława Szymborska <i>Radość pisania</i>, s. 279; Bogusław Polch, Andrzej Sapkowski, Maciej Pacowski, komiks <i>Wiedźmin</i></p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Omawia elementy świata przedstawionego w utworze – I.1.1 (kl. 4–6) • Wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji – I.1.1 (kl. 4–6) • Opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność – I.1.7 (kl. 4–6) • Charakteryzuje narratora i bohaterów w czytanych utworach – I.1.9 (kl. 4–6) • Określa tematykę i problematykę utworu – I.1.12 (kl. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjaśnia przenośne znaczenie wypowiedzi artysty • Charakteryzuje bohatera w czytanych utworach • Omawia konflikt między bohaterami • Charakteryzuje narratora • Porównuje temat w opowiadaniu i wierszu • Określa elementy rzeczywistości ukazane w utworze • Omawia elementy świata przedstawionego w komiksie • Omawia relacje między bohaterami 	

<p>(fragment), s. 280</p> <p>Irving Stone <i>Michał Anioł Buonarroti</i> (fragment), s. 281</p> <p>Vincent van Gogh <i>List do brata</i> (fragment), s. 282</p> <p>Twórcy filmu odsłaniają kulisy produkcji „Twojego Vincenta”, s. 285</p> <p>Katarzyna Ryrych <i>Trochę za dużo prawdy</i> (fragment), s. 288</p> <p>William Shakespeare <i>Hamlet, książę Danii</i> (fragment), s. 291; Anna Nastulanka, fragment wywiadu z G. Holoubkiem, <i>Dziennik pl</i>, s. 293</p> <p>LEKTURA Andrzej Sapkowski <i>Wiedźmin</i> – lektura uzupełniająca</p> <p>JA – ODBIORCA Yasmina Reza <i>Sztuka</i> (fragment), s. 294</p> <p>Patrząc na obraz... – reprodukcje: Willem Claesz Heda <i>Martwa</i></p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p> <p>III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki</p>	<p>4–6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach – I.1.15 (kl. 4–6) <p>• Wyszukuje w tekście poprawne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego – I.2.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interpretuje dzieła sztuki (obraz) – I.2.3 • Charakteryzuje komiks jako tekst kultury; wskazuje charakterystyczne dla niego cechy – I.2.7 • Odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia – I.2.11 (kl. 4–6) • Rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego – I.2.10 (kl. 4–6) • Świadomie i z uwagą odbiera filmy – I.2.13 (kl. 4–6) <p>• Uczestniczy w rozmowie na zadany temat – III.1.1 (kl. 4–6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami – III.1.3 	<ul style="list-style-type: none"> • Określa funkcje zastosowania różnorodnych konwencji w komiksie • Określa elementy świata przedstawionego <p>• Cytuje fragmenty tekstu na poparcie swojego zdania</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ogląda film • Wyszukuje informacje w wywiadzie na temat • Odpowiada na pytania do tekstu • Nazywa wrażenia i refleksje wywołane obrazem • Dyskutuje na temat wartości książek • Określa specyfikę komiksu • Porównuje definicje • Określa cechy kiczu na podstawie artykułu i definicji słownikowej • Podaje przykłady kiczu <p>• Uczestniczy w rozmowie na temat sztuki</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uczestniczy w rozmowie na temat poruszony w utworze • Tworzy tekst na podstawie wypowiedzi artysty • Rozmawia na temat teatru • Porównuje wypowiedź postaci fikcyjnej z wypowiedzią postaci realistycznej • Formułuje wnioski z rozmowy • Uzasadnia swoje zdanie w ocenie postaci • Prezentuje bohatera dramatu • Dyskutuje na temat wartości dzieła • Porównuje wrażenia wywołane odbiorem dzieła malarskiego i utworu poetyckiego • Redaguje pracę na podany temat • Dyskutuje o swoich doświadczeniach, oczekiwaniach widza • Rozmawia o nowych formach wypowiedzi artystycznych • Rozmawia o zależnościach między reklamą a życiem gospodarczym, społecznym, kulturalnym itp. • Rozważa reklamę jako formę sztuki
--	--	--	---

<p><i>natura z ciastem</i>, Jan Veermer <i>Mleczarka</i>, Edward Hopper <i>Pokój hotelowy</i>, Józef Chełmoński <i>Bociany</i>, s. 306; teksty poetyckie – Joanna Kulmowa <i>Bociany</i>, Wisława Szymborska <i>Vermeer</i>, Jacek Kaczmarski <i>Martwa natura</i>, Czesław Miłosz <i>O! Edward Hopper (1882–1967)</i>, „<i>Pokój hotelowy</i>”, s. 307</p> <p><i>Żyjemy w okresie gigantycznej eksplozji treści</i> – wywiad z Tomaszem Bagińskim, s. 308</p> <p>Agnieszka Bresler <i>Magia teatru</i>, s. 312</p> <p>Scott McCloud <i>Zrozumieć komiks</i> (fragment), s. 314</p> <p>Teresa Bogucka <i>Reklama – siła perswazji</i> (fragmenty), s. 317; Alfons Mucha <i>Jedzenie firmy Nestlé dla dzieci</i>, Ryszard Horowitz, reklama perfum, Leona McGill, reklama Field Museum, s. 321</p> <p>KONTEKSTY,</p>	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie</p> <p>IV. Samokształcenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzy wypowiedź w następujących formach gatunkowych: list – III.2.1 (kl. 4–6) • Tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka, recenzja – III.2.1 • Wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym streszcza – III.2.2 • Redaguje notatki – III.2.4 (kl. 4–6) <ul style="list-style-type: none"> • Rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji – IV.1 	<ul style="list-style-type: none"> • Prezentuje reklamę • Ocenia reklamę • Opisuje reklamę • Redaguje wypowiedź uzasadniającą • Tworzy fragment wspomnień w określonej konwencji • Formułuje wypowiedź na podany temat • Redaguje wpis na blogu • Rozmawia na temat kiczu • Dyskutuje na temat przemian kulturowych • Rozmawia o roli literatury • Opracowuje graficznie dzieje książki <ul style="list-style-type: none"> • Redaguje recenzję filmu, przedstawienia teatralnego • Redaguje list, kartkę z dziennika lub dalszy ciąg dramatu • Redaguje wypowiedź argumentacyjną • Tworzy notatkę prasową na podstawie fragmentu tekstu • Streszcza fragment powieści w roli bohatera <ul style="list-style-type: none"> • Poszukuje informacji na temat twórcy komiksu 	
--	---	---	--	--

<p>NAWIĄZANIA, DEFORMACJE Monika Piątkowska, Leszek K. Talko <i>Talki w wielkim mieście</i> (fragment), s. 322</p> <p>Tomasz Lew Leśniak, Rafał Skarżycki <i>Przygody Jerzego</i> (komiks), s. 325</p> <p>Eric-Emmanuel Schmitt <i>Adam bis</i> (fragment), s. 326</p> <p>Adam Leszczyński <i>Koniec kiczu</i> (fragment), s. 33</p> <p>Piotr Czerwiński <i>Wspomnienie</i> (fragment), s. 333</p>				
<p>SPRAWDZANE WYMAGANIA</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omawia elementy świata przedstawionego w utworze – I.1.1 (kl. 4–6) • Wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji – I.1.1 (kl. 4–6) • Opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność – I.1.7 (kl. 4–6) • Charakteryzuje narratora i bohaterów w czytanych utworach – I.1.9 (kl. 4–6) • Określa tematykę i problematykę utworu – I.1.12 (kl. 4–6) • Objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach – I.1.15 (kl. 4–6) <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wyszukuje w tekście poprawne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego – I.2.1 • Interpretuje dzieła sztuki (obraz) – I.2.3 • Charakteryzuje komiks jako tekst kultury; wskazuje charakterystyczne dla niego cechy – I.2.7 • Rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego – I.2.10 (kl. 4–6) 			

	<ul style="list-style-type: none"> • Odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia – I.2.11 (kl. 4–6) • Świadomie i z uwagą odbiera filmy – I.2.13 (kl. 4–6) <p>III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uczestniczy w rozmowie na zadany temat – III.1.1 (kl. 4–6) • Tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami – III.1.3 <p>III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tworzy wypowiedź w następujących formach gatunkowych: list – III.2.1 (kl. 4–6) • Tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka, recenzja – III.2.1 • Wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym streszcza – III.2.2 • Redaguje notatki – III.2.4 (kl. 4–6) <p>IV. Samokształcenie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji – IV.1 	
<p>Ważne zagadnienia z nauki o języku. Powtórzenie, s. 332–354</p> <p>Ważne zagadnienia teoretycznoliterackie. Powtórzenie, s. 355–366</p>		